

Čo charakterizuje život kresťana, znovuzrodeného Božieho dieťaťa, podľa 1. listu Jána?

Je to nasledovné: Miluje Boha a Syna, Pána Ježiša Krista,

miluje duchovných súrodencov, nehreší, miluje pravdu.

V Božom pláne spasenia sú dve kľúčové zložky: 1. Ospravedlnenie hriešnika, aby človek mohol stáť pred Bohom zmierený a v postavení spravodlivého a 2. Vnútorná premena hriešnika cez nové narodenie, obriezku srdca a dar Ducha. Ospravedlnenie je nevyhnutné na to, aby človek mohol obdržať večný život. Vnútornou premenou človeka Boh obnovuje vzťah človeka so sebou samým, ktorý ľudstvo stratilo pri páde do hriechu v Edenskej záhrade. Splodením z Ducha, narodením zhora, a obriezku srdca Boh dáva zrod človeku, ktorý Boha pozná, má s ním osobný vzťah, uctieva ho, chodí podľa Božej vôle, a predovšetkým Boha miluje.

1. Jánov list sa zaoberá hlavne tou druhou zložkou. Zacielfuje sa na to, ako bude žiť Bohom vykúpený človek, Božie dieťa, o ktorom platí, že je novým stvorením. Hlavný dôraz kladie Ján na lásku. V tomto liste najviac rezonuje téma milovania bratov, milovania duchovných súrodencov. Ján odkrýva očividnú súvislosť medzi znovuzrodením a životom lásky (milovaním). Ak je niekto Bohom splodený do nového života a má nové mäsité srdce premenené k poslúchaniu a k milovaniu Boha, potom takýto človek bude žiť život lásky. Ján prepája milovanie Boha s milovaním bratstva, pretože ako by si mohol niekto myslieť, že miluje Boha, ak nemiluje svojich spoluvykúpených bratov a sestry (1. Jána 4:20)?

Milovať Boha Otca a Syna Ježiša Krista

Milovanie Boha sa realizuje na základe osobného vzťahu a spoločenstva (obecenstva) s Bohom: „A naše obecenstvo je s Otcom a jeho Synom, Ježišom Kristom“ (1. Jána 1:3). Boha nemožno milovať bez toho, aby sme s ním nemali spoločenstvo. Otca nemôžeme milovať bez toho, aby sme nemilovali jeho Syna, Pána Ježiša Krista a nemali s ním obecenstvo. K Otcovi prichádzame cez jeho Syna (1. Jána 2:23; Ján 5:23, 14:8-9). Milovanie Boha a živé spoločenstvo s ním je v rozpore a v protiklade s milovaním tohto sveta: „Nemilujte sveta ani vecí, ktoré sú na svete. Keď niekto miluje svet, nie je v ňom lásky Otcovej“ (1. Jána 2:15). Nemyslí sa tým, že ako kresťania nemôžeme rozumne a s vďakou a radosťou používať mnohé z toho, čo na tomto svete je a čo nám Pán dáva ako potrebné k zemskejmu životu vrátane materiálneho a finančného zabezpečenia. Myslí sa tým všetko, čo na tomto svete je na bezbožné účely, čo je pre hriechne použitie: „Lebo nič z toho, čo je na svete – žiadosť tela, žiadosť očí a chlúbna pýcha života, nie je z Otca, ale je zo sveta“ (1. Jána 2:16). „Svet“ v tomto kontexte predstavuje bytie (život) bez Boha, bezbožnú existenciu, nie samotný zemský život. Ľahko sa nám však môže stať, že aj ako Božie deti zatúžime po „svetských“ veciach, a preto si musíme strážiť svoje srdcia. Naopak, my máme byť ľuďmi, ktorí sú plní Božej lásky a nie

svetských túžob. Ak je našou skúsenosťou, že málo prežívame spoločenstvo s Bohom a s Pánom Ježišom, že v našom srdci je málo Božej lásky, potom je veľmi pravdepodobné, že dôvodom je práve to, že v našom srdci je priveľa milovania sveta. Preto mŕtvime svetské túžby v našom srdci a žeňme sa za Božou láskou, vyhľadávajme spoločenstvo so Synom a Otcom skrze Svätého Ducha (1. Jána 1:3; 1. Korinským 1:9; 2. Korinským 13:13).

Milovať bratov

List Jánov opisuje životie nového života aj ako chodenie vo svetle. Prirodzenou a nevyhnutnou súčasťou takéhoto života je milovanie bratov (duchovných súrodencov, teda aj sestier): „Ten, kto hovorí, že je vo svetle a nenávidí svojho brata, je vo tme až doteraz. Kto miluje svojho brata, zostáva vo svetle, a niet v ňom pohoršenia. Ale ten, kto nenávidí svojho brata, je vo tme a chodí vo tme a nevie, kam ide, lebo tma oslepila jeho oči“ (1. Jána 2:9-11). Znovuzrodenie a milovanie bratstva ide ruka v ruku a jedno bez druhého nemôže existovať: „Kto nemiluje svojho brata, nie je z Boha“ (1. Jána 3:10). „Lebo to je tá zvesť, ktorú ste počuli od počiatku, aby sme milovali jeden druhého.“ (1. Jána 3: 11). „My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Ten, kto nemiluje brata, zostáva v smrti. Každý, kto nenávidí svojho brata, je vrahom, a viete, že niktorý vrah nemá večného života, zostávajúceho v sebe“ (1. Jána 3:14-15). Milovanie bratstva síce nie je základom pre prechod zo smrti do života, pre vstup do večného života, lebo tým základom je len obeť Pána Ježiša Krista a ospravedlnenie hriešnika zo samotnej viery, avšak milovanie bratstva je dôsledkom prechodu zo smrti do života. Preto ak niekto nemiluje bratstvo, svedčí to o tom, že nemá premenené srdce, nezažil nové narodenie, neprešiel zo smrti do života a nepatrí Bohu. Ak sme sa narodili znova, zhora, tak poznáme Božiu lásku (Rímskym 5:5) a vieme Božou láskou aj milovať: „Po tom sme poznali lásku Božiu, že on položil za nás svoju dušu. Aj my sme povinní klásť duše za bratov“ (1. Jána 3:16). Božia láska je ďaleko a vysoko viac než len sentiment či pocit alebo náklonnosť. Prejavuje sa skutkom a dávaním: „A kto by mal majetok tohto sveta a videl by svojho brata, že má nedostatok, a zavrel by pred ním svoje srdce, ako potom zostáva v ňom láska Božia?“ (1. Jána 3:17). „Moje dieťaťká, nemilujme slovom ani jazykom, ale skutkom a pravdou“ (1. Jána 3:18).

Volanie k milovaniu je veľké a pramení z Božieho vykupiteľského diela: „Milovaní, milujme jedni druhých, pretože láska je z Boha, a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a zná Boha. Ten, kto nemiluje, nepoznal Boha, pretože Bôh je láska. V tom sa zjavila láska Božia v nás, že svojho Syna, jednorodeného, poslal Bôh na svet, aby sme žili skrze neho. V tomto je láska: nie že by sme my boli milovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svojho Syna ako zmierenie za naše hriechy. Milovaní, ak nás Bôh tak miloval, aj my sme povinní milovať jeden druhého. Boha nikto nikdy nevidel; keď milujeme jeden druhého, Bôh zostáva v nás, a jeho láska je v nás dokonaná.“; „My milujeme jeho, preto že on prvý miloval nás. Keby niekto povedal: Milujem Boha, a svojho brata by nenávidel, je lhár; lebo ten, kto nemiluje svojho brata, ktorého videl, ako môže milovať Boha, ktorého nevidel?! A toto prikázanie máme od neho, aby ten, kto miluje Boha, miloval i svojho brata“ (1. Jána 4:7-12a 19-21).

Nehrešiť

Jánov list opisuje tých, ktorí patria Bohu, lebo sa narodili z Boha, ako tých, ktorí konajú spravodlivosť: „Každý, kto činí spravodlivosť, narodil sa z neho“ (1. Jána 2:29), „Ten, kto činí spravodlivosť, je spravodlivý, tak ako je on spravodlivý“ (1. Jána 3:7), a ako tých, ktorí nehrešia: „Nikto, kto sa narodil z Boha, nerobí hriechu, lebo jeho semä zostáva v ňom, ba ani nemôže hrešiť, lebo sa narodil z Boha“ (1. Jána 3:9), „Nikto, kto zostáva v ňom, nehreší, a nikto, kto hreší, ho nevidel ani ho nepoznal“ (1. Jána 3:6). Tento opis je radikálny a absolutistický. Ľahko sa nám môže stať, že by sme tento verš chápali takým spôsobom, že ak niekto raz zhreší, alebo opakovane zhreší, tak už nie je Božie dieťa, stratil spasenie (ak ho vôbec mal) a musí spasenie opäť získať. Tieto radikálne verše však potrebujeme pochopiť tak, ako ich apoštol Ján mienil.

Ako pomôcka nám môže poslúžiť iný absolutistický výrok z Jánových listov: „viete všetko“ (1. Jána 2:20) a „nepotrebuje, aby vás niekto učil“ (verš 27). Naozaj to apoštol Ján mieni tak, že skutočne už vieme všetko a preto sa ako kresťania už nepotrebujeme nič učiť? Že vlastne nepotrebujeme počúvať kázne a vyučovania, nepotrebujeme v cirkvi učiteľov, nepotrebujeme študovať Písmo? Určite nie! Vieme to intuitívne a vieme to aj z kontextu novozmluvných písem. Do cirkvi Pán dal aj učiteľov, a dal ich preto, lebo sa potrebujeme učiť. Správne pochopiť, ako to Ján myslel, nám pomôže kontext jeho listu a do určitej miery aj historický kontext. Ján tieto výroky myslel v kontexte situácie zboru a kresťanov v tom čase, kedy sa do zborov šíriло falošné učenie od ľudí, ktorí sa votreli do zborov a tvrdili, že majú vyššie poznanie (vyššiu gnózu) než to, ktoré priniesli Kristovi apoštolí. Jadrom ich učenia bolo, že čokoľvek vykonané v tele sa neráta, teda ani hriech vykonaný v tele nevadí, pretože všetko, čo je z tela (telo ako fyzický organizmus človeka), je automaticky zlé. Preto musí Ján túto situáciu riešiť a zbory inštruovať a naprávať. Preto píše: „Každý, kto ide ďalej a nezostáva v učení Kristovom, nemá Boha. Kto zostáva v učení Kristovom, ten má Otca i Syna“ (2. Jána 1:9). Teda keď Ján píše „nepotrebuje, aby vás niekto učil“, tak tým mieni, voľne prerozprávané, „nepotrebuje sa učiť ešte niečo navyše od týchto falošných učiteľov“. A keď vraví „viete všetko“, tak tým mieni, voľne povedané, „už ste prijali učenie apoštolov Ježiša Krista, ktoré je dostatočné na spasenie a dostatočné k tomu ako žiť život Božieho dieťaťa v posvätení“.

Vráťme sa teraz k Jánovým výrokom o tom, že spasené Božie dieťa „nehreší“, „nemôže hrešiť“ a „nerobí hriechu“. Opäť nám pomôže kontext Jánovho listu: „Keď povieme, že nemáme hriechu, sami seba zvodíme, a niet v nás pravdy“ (1. Jána 1:8), „Keď povieme, že sme nehrešili, robíme ho ľhárom, a niet v nás jeho slova“ (verš 10), „Keď vyznávame svoje hriechy, verný je a spravodlivý, aby nám odpustil hriechy a očistil nás od každej nepravosti“ (verš 9). Z týchto veršov spoznáваме, že ani kresťan, spasené Božie dieťa, nie je úplne bez hriechu, nežije tak, že by nikdy nezhrešil (nie je ani po znovuzrození bezhriešne dokonalý). Avšak pri tom jedným dychom apoštol Ján upresňuje, čo to bude znamenať, ako bude vyzeráť život Božieho dieťaťa, a čo je to „chodenie vo svetle“: „ale keď chodíme vo svetle, ako je on vo svetle, máme obecenstvo jeden s druhým, a krv Ježiša Krista, jeho Syna, očisťuje nás od každého hriechu“ (1. Jána 3:7), „Toto vám píšem nato, aby ste nezhrešili. A keby niekto zhrešil, máme prímluvcu u Otca, Ježiša Krista, spravodlivého“ (1. Jána 2:1). Čo urobí Božie dieťa, keď zhreší? Učiní pokánie, oľutuje, vyzná, prijme odpustenie, odvráti sa od hriechu a učiní nápravu. A ak sa to stane znova? Tak urobí to isté (pokánie, opustenie hriechu, náprava) znova. A ak sa to stane 7x77-krát? Tak to učiní zakaždým. A pri tom všetkom bude mŕtviť Duchom skutky tela, vynakladať úsilie na posvätenie, rast vo viere a posilňovanie vnútorného človeka. Toto Ján nazýva chodenie vo svetle. Teda keď Ján povie, že Božie dieťa „nehreší“ a „nerobí hriechu“, tak tým mieni, voľne povedané, „nezostávanie v hriechu“, „nezotrávanie v hriešnom živote“,

„nepraktizovanie hriechu“, „nežitie života, ktorý bude charakterizovaný hriechom“. Teda keď Božie dieťa zhreší, neznamená to, že na obdobie až do okamihu pokánia a odpustenia stratilo spasenie. Spasenie je na základe ospravedlnenia z viery, ktoré platí raz a navždy (o ospravedlnení z viery pozri články v Solas číslo 10, jar 2011, str. 4-17).

Podľa čoho budeme poznať, či niekto je Božie dieťa? Podľa toho, že chodí vo svetle, nehreší a nerobí hriechu. Život spaseného bude charakterizovať opak hrešenia – činenie spravodlivosti a zachovávanie Božích prikázaní: „A po tom známe, že sme ho poznali, keď zachováваме jeho prikázania“ (1. Jána 2:3), „Kto hovorí: Zním ho, a jeho prikázaní nezachováva, je lhár, a v tom niet pravdy“ (1. Jána 2:4). Nehrešiť znamená zachovávať Božie prikázania: „Každý, kto robí hriech, robí aj proti zákonu, a hriech je prestúpením zákona“ (1. Jána 3:4). Nehrešiť znamená činiť Božiu vôľu: „ten, kto činí vôľu Božiu, trvá na veky“ (1. Jána 2:17). Zachovávanie Božích prikázaní dostáva aj nádherné zaslúbenie: „a všetko, čokoľvek prosíme, berieme od neho, lebo zachováваме jeho prikázania a činíme to, čo je ľúbe pred ním“ (1. Jána 3:22).

□

Milovať pravdu

Na izraelskom národe, ktorý je prototypom a predobrazom Božieho ľudu, spoznáваме, že nemožno milovať Boha bez pravého poznania: „Lebo im dávam svedectvo, že majú horlivosť Božiu, ale nie podľa pravého poznania“ (Rímskym 10:2). Milovanie Boha ide ruka v ruku s tým, že milujeme pravdu, vierou prijímame Božie slovo a zachováваме ho: „A vieme, že Syn Boží prišiel a dal nám myseľ, aby sme znali toho pravdivého a sme v tom pravdivom, v jeho Synovi, Ježišu Kristovi. To je ten pravdivý Boh a večný život“ (1. Jána 5:20), „Ale kto zachováva jeho slovo, v tom je po pravde láska Božia dokonaná. Po tom známe, že sme v ňom“ (1. Jána 2:5). Život toho, kto miluje Boha, bude charakterizovaný tým, že pozná Božie slovo, má ho za pravdu, verí mu a žije podľa tohto slova, zotráva v učení Kristovom a v učení Kristových

apoštolov. Nemožno milovať Boha a pritom nemilovať pravdu. Nemožno milovať pravdu, ak ju nepoznáme.